

Nr 218

Av fru **Svenson m. fl.**, *angående statsbidrag till landstingens sjuksköterskeskolor.*

(Lika lydande med motion nr 266 i Andra kammaren)

Den på sina håll nära nog katastrofala sjuksköterskebristen har länge dominerat den allmänna debatten. Orsakerna till den besvärliga situation som uppstått inom sjukvården med bl. a. långa väntetider för de vårdbehövande har av ansvariga angivits vara av skiftande art.

Som en av de främsta anledningarna till den nuvarande krisen har framförts den kraftiga utbyggnad som sjukvården undergått. Detta har självfallet lett till ökat behov av antalet sköterskor. Själva sjukhusordningen sägs inte heller ha följt med den expansiva utvecklingen. Detta i sin tur — förutom den ökade giftermålsfrekvensen — har haft till följd att många sjuksköterskor flytt yrket.

Emellertid torde utbildningskapaciteten spela en central roll. Att en felbedömning i prognoserna beträffade det framtida behovet av nyutbildade sköterskor skett med åtföljande eftersläpning torde stå utom allt tvivel. Arbetskraftsutredningen hade på sin tid kommit fram till att i början av 1960-talet skulle balans uppnås och i mitten av decenniet t. o. m. en överproduktion av sjuksköterskor tänkas uppkomma.

Den utredning angående sjuksköterskornas arbetsuppgifter, som i slutet av 1961 lade fram sitt betänkande, föreslår bl. a. en viss omfördelning av arbetet bland sjukvårdspersonalen.

I en sjuksköterskas tjänstgöring ingår nu — i motsats till vad som tillämpas i övriga europeiska länder — bl. a. arbete i laboratorier, på röntgenavdelningar etc. Enligt nämnda utrednings förslag skall i dessa fall sjuksköterskor ersättas av för ändamålet utbildade laboratriser och röntgenassistenter. I detta syfte har medicinalstyrelsen upprättat särskilda utbildningsplaner.

Utredningen har vidare behandlat frågan om undersköterskeutbildningen. Man konstaterar, att undersköterskorna inom sina begränsade områden gjort betydande insatser och ofta kunnat åläggas även andra mera kvalificerade arbetsuppgifter. Emellertid har man kommit fram till att viss kompletteringsutbildning inte gör det möjligt för undersköterska att erhålla ens begränsad sjuksköterskelegitimation.

Det är uppenbart att de föreslagna åtgärderna på utbildningsområdet är ägnade att avlasta sjuksköterskorna en rad av deras utan tvekan mycket

tunga och ansvarsfyllda arbetsuppgifter. Det synes också riktigt att sjuksköterskorna med sin gedigna utbildning i största möjliga utsträckning bör få ägna sig åt de egentliga vårduppgifterna.

Det framgår således att utbildningen spelar en viktig för att inte säga den centrala rollen när det gäller att för framtiden häva den svåra situationen inom sjukvården. I samband med de åtgärder som härvid kommer att vidtagas kommer även finansieringsfrågan in i bilden.

Som anmärkningsvärt måste noteras, att det för närvarande inte utgår statsbidrag till de 17 av landstingen helt ägda sjuksköterskeskolorna. Tre sjuksköterskeskolor, nämligen i Uppsala, Lund och Boden, finansieras dessutom i stor utsträckning av resp. landsting. Sedan i följd utgår statsanslag till två privatägda skolor.

Med hänsyn till det tacknämliga intresse staten under senare år visat i fråga om yrkesutbildning över huvud framstår det som märkligt, att staten inte ger sitt stöd i samma utsträckning åt denna mycket viktiga utbildning. Det stora flertalet av sjuksköterskeskolorna saknar sålunda alltjämt statsanslag.

Det kan i sammanhanget erinras om att överstyrelsen för yrkesutbildning har överinseendet när det gäller utbildningen av den lägre sjukvårdspersonalen. Man räknar också med att de av den ovannämnda utredningen föreslagna laboratriserna resp. röntgenassistenter kommer att utbildas i KÖY:s regi.

Oss synes det emellertid angeläget — oavsett vilken statlig myndighet som har överinseendet — att när nu frågan om utbildningen inom sjukvården kommer att tas upp i sitt stora sammanhang även frågan om statsbidrag till de landstingsägda sjuksköterskeskolorna löses. Med den nödvändiga utbyggnaden av utbildningen ökar också behovet av utbildningsresurser. Det måste anses vara en angelägen uppgift för staten att finansiellt medverka till sjuksköterskeutbildningen. En sådan medverkan är nödvändig, om den erforderliga utbyggnaden skall kunna komma till stånd inom en näraliggande framtid. Med hänsyn till att läget kräver snabba och effektiva insatser från samhällets sida samt med tanke på den utomordentligt betydelsefulla utbildning det här är fråga om är det angeläget att statsbidragsfrågan löses snarast möjligt.

Med stöd av vad vi ovan framfört hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning angående statsbidrag till landstingens sjuksköterskeskolor i enlighet med vad ovan anförts.

Stockholm den 25 januari 1962

Gärda Svenson

Thorsten Larsson

Ivan Svanström

Harald Pettersson

Ernst W. Olsson

Eric Carlsson